

יהושע פרק א (אויטאמאטיש איבערגעזעצט)

Yiddish

אויטאמאטיש איבערגעזעצט

סיכום השיעור

סיכום פון ספר יהושע, פרק א

סטרוקטור פון דעם אנהייב פון ספר

די ערשטע צוועלף פרקים פון ספר יהושע האנדלען וועגן דעם כיבוש הארץ, אבער מ'קען דאס אויסטיילן נאך ווייטער. דער ערשטער גרויסער חלק האנדלט וועגן אריינגיין אין ארץ ישראל — דאס איז אנדערש ווי דער כיבוש אליין. דאס ווערט אויסגעדריקט דורכן ענין פון *קריעת הירדן* (דעם ירדן טייך), וואס אין פרקים ג-ד געשעט דאס בדרך נס, ממש ווי *קריעת ים סוף*. פונקט ווי משה רבינו האט ארויסגעפירט דאס פאלק פון מצרים דורך דעם ים, אזוי ברענגט יהושע זיי אריין אין ארץ כנען דורך דעם ירדן — דאס איז א המשך פון דעם כלל אז יהושע גייט אויפן דרך פון משה.

פאר דעם אקטועלן קריעת הירדן, זענען דא צוויי **הכנה-מעשיות**:

1. **פרק א: דריי רייד/שמועסן** — אלעס איז רעטארישע הכנה. הקב"ה רעדט צו יהושע; יהושע רעדט צו די שוטרים/פאלק; און דאס פאלק ענטפערט. דאס האנדלט וועגן גרייטקייט — גשמיות, רגשיות, און רוחניות.

2. **פרק ב: די מעשה פון די מרגלים וואס זענען געשיקט געווארן קיין יריחו** — נאך אלץ אויפן מזרח זייט פון ירדן. די מעשה קומט צו באשוויכטיגן דעם פאלק'ס מורא פון אריינגיין אין ארץ, און דאס שטימט גענוי איבערעין מיט דער *מרגלים*-מעשה אין ספר במדבר. דארט זענען געגאנגען צוועלף מרגלים און צען האבן צעבראכן דעם פאלק'ס מוט; נאר צוויי (יהושע און כלב) האבן געשטיצט אריינגיין אין ארץ. דא ווערן געשיקט נאר צוויי מרגלים — דאס שטימט גענוי איבערעין מיט די געטרייע מרגלים. זיי זענען אפשר נישט ממש יהושע און כלב (יהושע איז יעצט דער פירער, כלב ווערט א פירער שפעטער), אבער די צאל ווייזט אויס דעם פוינט: ברענגען צוריק אינפארמאציע וואס זאגט דעם פאלק זיי זאלן נישט האבן מורא.

דער פסיכאלאגישער ענין פון מורא איז געווען צענטראל אין ספר דברים אויך — משה'ס גרויסע רייד דארט זענען אין א געוויסן זין אן עצה קעגן דעם פאלק'ס פחד פון אריינגיין אין ארץ און באגעגענען די איינוואוינער.

הקב"ה'ס רייד צו יהושע (פסוקים א-ט)

פסוק א: דער אנהייב

נאך דעם טויט פון *משה עבד ה'*, רעדט הקב"ה צו *יהושע בן נון משרת משה*. ס'איז דא א באוואוסטע התאמה: משה איז געווען דער עבד פון הקב"ה; יהושע איז געווען דער משרת פון משה — און דעריבער דורך העברה אויך אן עבד פון הקב"ה, גרייט צו ווערן משה'ס פארביטער.

פסוק ב: "משה עבדי מת"

הקב"ה זאגט "משה עבדי מת". יהושע ווייסט דאס דאך, אבער דער רעטארישער פוינט איז צו מאכן אבסאלוט קלאר: משה איז אוועק, און **יעצט ביסטו**. דער ענין מאכט אוועק יעדע ספק — זאלסט נישט מיינען אז דער אלטער פירער קען נאך זיין ארום. *ועתה* — יעצט דו וועסט אויפשטיין און אריבערגיין דעם ירדן, דו און דאס פאלק, צו דעם ארץ וואס איך האב געגעבן/צוגעזאגט.

פסוק ג: די הבטחה פון א גרינגן כיבוש

"כל מקום אשר תדרוך כף רגלך" — דאס מיינט אז דער כיבוש וועט קומען גאנץ גרינג; זיי וועלן נישט דארפן קעמפן אזוי שטארק. וואוהין זיי

גייען וועט ווערן זייערס.

פסוק ד: די גבולים

די גבולים ווערן אויסגעטיילט: פון דער מדבר, ביז *הלבנון* (צפון), ביז *נהר פרת* / דעם אייפראט (ווייט מזרח), אריינגערעכנט *ארץ החתים* (דאס לאנד פון די חתים, משמע דאס געביט צווישן די סימנים), און מערבוארטס ביז *הים הגדול* — דעם גרויסן ים (מיטלענדישן ים), באשריבן ווי *מבוא השמש* (וואו די זון גייט אונטער). דאס ווארט *ים* אין לשון הקודש מיינט סיי "ים" און סיי "מערב" ווארום דער מיטלענדישער ים ליגט צו מערב פון ארץ ישראל. ווארום דאס פאלק איז איצט אין ערבות מואב (אין מיטן פון דעם געביט, א חלק פון די "גרעסערע גבולים" פון אייפראט ביזן ים), ווערן געמערקט דריי עקסטרעמען פון יענעם צענטראלן פונקט.

פסוק ה: אינערלעכע פירערשאפט — קיינער וועט נישט שטיין קעגן אים

"לא יתיב איש לפניך כל ימי חיך". די הבטחה האנדלט וועגן **אינערלעכער פירערשאפט** — קיין מרידה פון אינעווייניג פון פאלק. דאס איז באמערקנסווערט **שטארקער** ווי וואס משה האט דורכגעלעבט, ווארום משה האט געהאט אויסדערונגען (דתן ואבירם *יצאו ניצבים* — "זענען אויפגעשטאנען" קעגן אים). יהושע, ווי עס שטייט אויפגעשריבן אין דעם ספר, האט געהאט קיין אינערלעכע אויסדערונג בכלל.

אן אינטערעסאנטע לשון-שייכות: די לשון "אהיה עמך" (*כאשר הייתי עם משה*) איז אריגינעל געזאגט געווארן צו משה מיט **פרעה** ווי דער שונא. דא ווערט די זעלבע זיכערקייט אנגעווענדט צו יהושע קעגן מעגלעכע **אינערלעכע מורדים**. די זעלבע אבסאלוטע כח וואס משה האט געהאלטן קעגן פרעה, האלט יהושע איבער דעם פאלק.

פסוקים ו-ח: די צוויי סארטן "חזק ואמץ"

ערשטע *חזק ואמץ* (פסוק ו): זיי שטארק ווארום דו וועסט מנחיל זיין דעם פאלק דעם ארץ וואס איז צוגעזאגט געווארן. לויט רש"י, דאס מיינט זיי **שטארק אין מלחמה** — גשמיות/רגשיות שטארקייט, מיליטערישער מוט.

צווייטע *רק חזק ואמץ מאד* (פסוק ז): דאס ווארט *רק* ("נאר/אבער") ברענגט אריין א **תנאי**. נישט נאר זיי שטארק גשמיות אדער אין מוט — אויך זיי שטארק **צו היטן די תורה**. דאס איז דער תנאי-ענין וואס איז גערעדט געווארן אסאך מאל מיט משה: דער ארץ איז צוגעזאגט, אבער ס'איז דא א תנאי פון תורה-היטן. פירער באזונדער שטייען פאר נסיונות נישט צו פאלגן די תורה (ווי שפעטער תנ"ך ווייזט אויס). די אנווייזונג: פאלג די תורה ווי משה האט באפוילן, גיי נישט אפ לינקס אדער רעכטס — דער קלאסישער ספר דברים אויסדרוק פון דער תורה ווי א גראדן וועג (*הישר בעיני ה'*), וואו אפגיין לינקס אדער רעכטס מיינט אפגיין פון הקב"ה'ס וועג. *למען תשכיל* — הצלחה אין אלע מעשים איז תלוי אין תורה-היטן.

פסוק ח: ספעציפישע אנווייזונגען פאר תורה-לערנען

"לא ימוש ספר התורה הזה מפיהך" — רש"י זאגט אז דאס איז ספר דברים ספעציפיש, וואס איז גערופן געווארן *ספר התורה הזה* איבערן גאנצן דברים. די אנווייזונג צו הרהר אין אים טאג און נאכט שטימט איבערעין מיט *בשבתך בביתך ובלכתך בדרך* פון קריאת שמע. דאס מיינט נישט ממש אז יהושע זאל זיין א *למדן* אנשטאט א לוחם און פירער. אלא, ס'האנדלט וועגן שטענדיגע חזרה און איבערקוקן — ענלעך צו דער אנווייזונג פאר א

ירושע-אויטאמאטיש: דער אפמאך וואס משה האט געשלאגן, יהושע וועט ענפארסן.

ער דערמאנט זיי: משה האט מכבש געווען דעם עבר הירדן (לענדער פון סיחון און עוג), און זיי זענען געגעבן געווארן דאס געביט אויפן תנאי אז זייערע ווייבער, קינדער, פארמעגן, און בהמות בלייבן אויפן מזרח ברעג בשעת אלע זייערע לוחמים (*כל גבורי החיל*) גייען איבער דעם ירדן באוואפנט (*חמושים*) ווי די פארדערשטע ריי פארן רעשט פון פאלק. דער שורש *עזרה* (הילף) מיינט כמעט אלעמאל מיליטערישע הילף אין תנ"ך. זיי מוזן קעמפן ביז דער כיבוש איז פארטיג, דערנאך אומקערן צו זייער נחלה. דאס ווערט טאקע מקוים שפעטער אין ספר ווען יהושע שיקט זיי צוריק.

די שבטים'ס שבועה פון געטרייקייט (פסוקים טז-יח)

די שבטים ענטפערן מיט א קלארע שבועה: "כל אשר צויתנו נעשה ואל כל אשר תשלחנו נלך. ככל אשר שמענו אל משה כן נשמע אליך".

אבער זיי אויך לייגן אריין א *רק* — א תנאי וואס שפיגלט איבער הקב"ה'ס *רק* צו יהושע אין פסוק ז. זייער תנאי: "רק יהיה ה' אלקיך עמך כאשר היה עם משה". דאס קען מען לייענען ווי א ברכה, אבער רש"י און דער פשוט ווייזן אויס אז עס טראגט א סובטילן תנאי — זיי שווערן געטרייקייט, אבער יהושע מוז אויך ליפערן; ער מוז זיין מצליח ווי משה איז געווען.

זיי פארשטארקן נאך זייער שבועה דורך דערקלערן אז ווער עס וועט מורד זיין קעגן יהושע (*ימרה את פיך*) וועט אומגעברענגט ווערן. זיי אנטציפירן מעגלעכע אפאזיציע און פארפליכטן זיך צו ענפארסן זיין אויטאמאטיש מיט כח.

דעם פרק'ס פאראייניגנדיגער מאטיוו: *חזק ואמץ*

דער פרק ענדיגט זיך מיט די שבטים וואס זאגן *רק חזק ואמץ* — דער פערטער מאל פון דעם אויסדרוק אין פרק, וואס מאכט עס דער דעפינירנדיגער מאטיוו פון דעם גאנצן אנהייב. הקב"ה זאגט עס צו יהושע דריי מאל (פסוקים ו, ז, און ט), און יעצט עכאען די לייט עס צוריק צו אים. דער אויסדרוק פאסט צונויף דעם פרק'ס צווייפאכן ענין: שטארקייט אין מלחמה און שטארקייט אין תורה-היטן, ביידע נויטיג פאר דעם מצליחן אריינגיין אין און פארנעמען דעם ארץ.

מלך אין דברים צו לייענען די תורה אלע זיינע טעג (*וקרא בו כל ימי חייו*). דער כוונה איז פראקטיש: שטענדיגע חזרה פארמיידט פארגעסן.

פסוק ט: סיום פון הקב"ה'ס רייד

די רייד ענדיגט זיך מיט צוריקערן צו איר הויפט-ענין — דער דריטער מאל פון *חזק ואמץ*: "אל תערוץ ואל תחת כי עמך ה' אלקיך בכל אשר תלך". באמערקנסווערט, הקב"ה רעדט וועגן זיך אליין אין דער דריטער פערזאן ("ה' אלקיך"), וואס שפיגלט איבער דעם סטיל פון משה'ס רייד אין דברים. דא נעמט הקב"ה אליין משה'ס ארט, און נעמט אן די זעלבע רעטארישע אופן.

יהושע'ס באפעל צו די שוטרים (פסוקים יא-יב)

יהושע רעדט צו די *שוטרי העם* — ענפארסערס אדער קאמאנדירס (נישט גענוי "פאליציי" ווי די מאדערנע עברית-טייטש). ער באפעלט זיי צו זאגן דעם פאלק צו גרייטן צדה (עסן און טרינקען) ווארום אין דריי טעג וועלן זיי אריבערגיין דעם ירדן.

דאס איז א שטארקער חילוק פון יציאת מצרים: משה האט געזאגט דעם פאלק צו זיין גרייט (*מתניכם חגורים*, מיט זייערע שטעקן), אבער *וגם צדה לא עשו להם* — זיי האבן נישט גרייט געמאכט קיין עסן, וואס איז פארוואס הקב"ה האט געדארפט געבן מן. דא באפעלט יהושע בפירוש פראקטישע הכנה.

יהושע רעדט צו מיטל-מאנאגענט, נישט גלייך צום פאלק. דער הויפט-אויסדערונג פאר יעדן נייעם פירער איז נישט געווינען די המון נאר זיכערן די געטרייקייט פון דער עקזיסטירנדער פירערשאפט-סטרוקטור — די זקנים, שבת-פירער, און *שוטרים* וואס האבן פריער געדינט משה. דאס איז יהושע וואס באווייזט אויטאמאטיש איבער משה'ס געוועזענע ענפארסערס.

די דריי-טאג הכנה-פעריאד איז אן עכא פון א חוזרדיגן תנ"כ'דיגן מוסטער (*שלושת ימי הגבלה* פאר הר סיני, אאז"ו).

רייד צו די צוויי-און-א-האלבע שבטים — ראובן, גד, און האלב מנשה (פסוקים יב-טו)

יהושע נעמט איבער בפירוש דעם אפמאך וואס משה האט געמאכט מיט די שבטים (פון פרשת מטות, במדבר). דאס איז א באוואוסטע באווייזונג פון

תמלול מלא

ספר יהושע פרק א: די צוואה פון השם צו יהושע און די הכנות אריינצוגיין אין ארץ ישראל

הקדמה: דער אויפבויע פון דעם ערשטן חלק אין ספר יהושע

נו, מיר לייענען דעם ספר יהושע, פרק א. איצט, ווי מיר האבן שוין געשמעסט, דער גרויסער עיקר פון דעם ערשטן חלק פון ספר, די ערשטע 12 פרקים, איז וועגן דער מעשה פון דעם כיבוש פון ארץ ישראל. אבער איצט, אין מער פרטים, קענען מיר עס צעטיילן אין עטלעכע מער חלוקות. און אויב מיר ווילן געבן א גוואלדיגע הגדרה פון דעם ערשטן חלק, קענען מיר זאגן אז עס האט צוויי חלקים.

דער ערשטער חלק איז די מעשה פון זייער אריינגיין אין ארץ ישראל. עס איז דא א ספעציעלע מעשה פון דעם אריינגיין אין ארץ ישראל וואס זעט אויס אז עס איז געווען וויכטיג. טאקע, מ'קען זאגן אז דאס איז פשוט דער אנהייב פון דעם כיבוש, אבער עס איז דא א ספעציעלע מעשה פון דעם אריינגיין אין ארץ ישראל, און דאס ווערט אויסגעדריקט בפירוש מיט דעם לשון, דאס אריבערגיין איבערן ירדן.

דאס אריבערגיין איבערן ירדן: יהושע גייט נאך דעם דרך פון משה רבינו דאס אריבערגיין איבערן ירדן, וואס, ווי מיר וועלן זען שפעטער אין פרק ג-ד, איז געשען מיט א נס, מיט עפעס וואס איז ענליך צו קריעת ים סוף. ווי מיר האבן געזען, אין אסאך אופנים, יהושע גייט נאך דעם דרך, דעם משל פון משה רבינו. משה רבינו האט ארויסגענומען די אידן פון מצרים דורך אריבערגיין דעם ים סוף. יהושע ברענגט זיי אריין אין ארץ כנען דורך אריבערגיין דעם ירדן.

אבער איידער מיר קומען צו דעם, האבן מיר עטלעכע הכנות פאר דעם. עס זענען דא צוויי וויכטיגע הכנות פאר דעם, וואס ווערן בפירוש געשטעלט ווי הכנות פאר דעם. דערפאר זאג איך אז עס איז דא דער חלק פון אריינגיין אין ארץ ישראל, וואס איז א חלק, א נקודה פאר זיך. איידער זיי הייבן אן צו האבן מלחמות, טאקע, דאס איז אליין א סארט מלחמה, ווי דער אנהייב פון א כיבוש. אפשר די אנדערע מענטשן וואס וואוינען דארט וואלטן נישט געווען אזוי צופרידן, אבער פשוט אריינגיין אין ארץ ישראל, זיי זענען נאך נישט אריינגעגאנגען אין קיין שטאט, ריכטיג? אזוי אז עס איז נישט ווי זיי גייען אריין אין א ארט וואו עס זענען דא מענטשן. זיי שטעלן פשוט אויף א מחנה,

באשטעטיגן אים צו געבן אים די כח און די תקוה, און ווי איך האב געזאגט, ביידע די גשמיות'דיגע, טעכנישע כח און די רוחניות'דיגע, מוסר'דיגע כח צו דערגרייכן וואס ער דארף דערגרייכן. און עס ווערט איבערגעזעצט דא און אפילו פארשטארקט דא אין עטלעכע אופנים.

דער אנהייב: נאך דעם טויט פון משה רבינו

און די רייד גייט אזוי. עס גיט די צייט נאך דעם טויט פון **משה עבד ה'.** השם רעדט צו יהושע, אבער אין וואס איז געווען דער **משרת משה.** און עס איז דא עפעס א שייכות דא. משה איז געווען דער עבד פון השם און יהושע איז דער משרת פון משה און דערפאר איז ער דורך העברה אויך דער עבד פון השם און וועט ווערן א תחליף פון משה רבינו.

"משה עבדי מת"

השם זאגט אים אזוי. ערשטע זאך, ער זאגט אים, **משה, עבדי משה, מת.** טאקע, ער ווייסט דאס. טאקע, מיר האבן דאס געלייענט אין דער מעשה אין סוף פון ספר החומש. אבער עס איז דא א רעטארישער נקודה פאר דעם אין זין פון מאכן קלאר משה איז געשטארבן און איצט ביסט דו. אזוי זאלסטו נישט ווי פארטראכטן אז אפשר איז ער נאך לעבעדיג אדער זאלסטו נישט ווי אמאל מענטשן פארשטייען נישט ווי דער אלטער פירער איז געשטארבן. איצט ווי עס איז זייער קלאר ער איז געשטארבן און איצט וועסטו אויפשטיין און אריבערגיין דעם ירדן, דו צוזאמען מיט די אידן צו דעם ארץ וואס איך האב דיר געגעבן, וואס איך האב דיר צוגעזאגט.

די הבטחה: יעדער ארט וואו דיין פוס טרעט

און די הבטחות, יעדער ארט וואו דו וועסט טרעטן, דיין פוס וועט טרעטן, וועט זיין דיינס. אין אנדערע ווערטער, דו וועסט האבן א גרינגע צייט עס צו כובש זיין. דו וועסט נישט דארפן קעמפן צו פיל. דאס איז איך טראכט וואס עס מיינט. יעדע שטאט וואו דו וועסט גיין, יעדער ארט וואו דו וועסט גיין, וועט זיין דיינס.

די גבולים פון ארץ ישראל

און עס גיט די גבולים. עס גיט די גבולים פון ארץ ישראל אלע וועג פון דעם מדבר אדער דעם לבנון איז דארט. איך בין נישט זיכער פארוואס לבנון וואלט זיין דארט ווארום דער מדבר וואו זיי זענען איז אין מזרח פון ארץ ישראל און משמע אלע וועג ביז לבנון וואס איז צפון פון דעם און אלע וועג אלע וועג ביז דעם נהר פרת וואס איז נאך ווייטער מזרח און וואס איז דאס ארץ פון די חתים משמע צווישן די צוויי ווערט גערופן אדער אויך דעם אנדערן וועג צו מערב און דא גיט עס דעם מערב אלע וועג ביז דעם גרויסן ים וואס איז צו מערב וואו די זון גייט אונטער דאס וועט זיין זייער גבול.

אזוי ער גיט דיר ער איז שוין סארט אין דעם ארט וואו ער צוזאגט אים ווארום דער ארט וואס משה רבינו האט שוין כובש געווען וואו די אידן זענען איצט איז אויך טאקע אריינגערעכנט און ווי מיר זאגן געווענליך די גרעסערע גבולים עס ווערט גערופן גרעסער ישראל אמאל די גבולים אלע וועג פון נהר פרת אלע וועג ביז דעם ים סוף אלע וועג ביז דעם ים אדער לפחות אלע וועג צו מערב צום ים און צו מערב פון ארץ ישראל גערופן דעם ים דאס ווארט ים אין לשון הקודש מיינט דעם מערב אדער דעם ים ווארום דאס איז וואו די זון גייט אונטער לגבי דעם ים התיכון לגבי ארץ ישראל אזוי דאס איז וואו דיין גבול איז און דא איז די מיטל אזוי דאס איז וואס מיר האבן ווי סארט די דריי עקסטרעמיטעטן באמערקט דארט און אזוי דאס איז זיין הבטחה פארן כיבוש.

די הבטחה פון איבערלעכער פירערשאפט: קיינער וועט נישט שטיין קעגן דיר

נו ווי איך האב געזאגט לגבי קעגן די אומות וואס וואוינען דארט און איצט רעדט ער אויך וועגן זיין כח וואס ער גיט אים לגבי דעם איבערלעכען צו די אידן איבערווייניג און ער זאגט קיינער וועט נישט אויפשטיין קעגן דיר דיין גאנץ לעבן און דאס איז אפילו ווי אנדערש פון משה רבינו מענטשן זענען אויפגעשטאנען קעגן משה רבינו זיי זענען געשטאנען קעגן משה רבינו קיינער וועט נישט שטיין קעגן דיר דיין גאנץ לעבן איך וועל זיין מיט דיר ווי איך בין געווען מיט משה איך וועל דיר נישט לאזן ווערן שוואך איך וועל דיר נישט פארלאזן אזוי דאס איז זיין הבטחה פון זיין פירערשאפט אז אזוי לאנג

מסתמא אין א סטראטעגישן ארט, אבער נישט פונקט וואו עס איז דא א קאמף צו האבן נאך. אבער דאס איז דער ערשטער שריט פון אריינגיין אין ארץ ישראל.

צוויי הכנות איידער דעם אריבערגיין

און עס זענען דא די צוויי מעשיות, צוויי וויכטיגע חלקים, געשטעלט ווי הכנות פאר דעם.

ערשטע הכנה: דריי רייד אין פרק א

דער ערשטער איז די מעשה פון רייד. עס איז אלעס וועגן ווערטער. און עס שליסט אריין דריי פארשידענע רייד, קען מען זאגן. דריי פארשידענע ענינים. נישט מעשיות, רייד, סארטן פון רייד, וואס גרייטן צו די אידן זאגנדיג אז זיי זאלן זיין גרייט אריינצוגיין אין ארץ ישראל. די שוטרם זאלן זיין גרייט, די אידן זאלן זיין גרייט. די שוטרם גרייטן צו די אידן, די מפקדים, די מענטשן וואס זענען אנגעשטעלט איבער די אידן צו זיין גרייט.

צווייטע הכנה: די מעשה פון די מרגלים אין פרק ב

דער צווייטער חלק איז די מעשה פון די מרגלים וואס יהושע שיקט צו יריחו, וואס ווידער, זענען טאקע מרגלים פאר די ערשטע שטאט וואס זיי וועלן כובש זיין איז יריחו, און עס וועט זיין א מעשה פון דעם. אבער זיי ווערן געשיקט פריער, ווען זיי זענען נאך אויפן אנדערן זייט פון טייך, און שיקן די מרגלים. דאס איז די צווייטע מעשה, דאס איז פריער.

דער כוונה: איבערקומען די מורא פון אריינגיין אין ארץ ישראל

און עס זעט אויס אז עס איז וויכטיג ווי א דרך פון גרייטן צו די אידן און באַוואַיגן זייערע פחדים, זיכער מאכן זיי אז זיי זאלן נישט האבן מורא פון אריינגיין אין ארץ ישראל, וואס איז א גרויסע בעיה. משה רבינו אליין האט איינע פון די גרעסטע ענינים, ווען מיר לייענען דעם גאנצן ספר דברים, אלע די גרויסע רייד פון משה רבינו אין ספר דברים זענען אין עפעס א זין א תרופה צו די פחדים פון די אידן וואס האבן געהאט מורא פון אריינגיין אין ארץ ישראל, און די מענטשן וואס זיי וועלן זען דארט, וואס דאס איז די מעשה פון די מרגלים, וואו די אידן האבן געהאט מורא פון אריינגיין אין ארץ ישראל. עס איז נאך נישט קיין פראקטישע בעיה, עס איז מער די פסיכאלאגישע בעיה פון זייערע פחדים.

און טאקע יהושע אליין איז דער איינער, איינער פון די צוויי מרגלים וואס האבן נישט געהאט מורא, אזוי אז עס איז זייער פאסיג אז זיין עבודה איז צו מאכן די אידן נישט דערשראקן. און דאס איז דער רעטארישער נקודה פון די רייד אין אנהייב פון ספר, און אויף דעם זעלבן אופן ווי עס איז דער פראקטישער נקודה פון דער מעשה פון די מרגלים אין צווייטן פרק, וואס איז פונקט ענטפערנדיג צו דער מעשה פון די מרגלים אין ספר במדבר, וואו עס זענען געווען צוועלף מרגלים, נאר צוויי פון זיי האבן געשטיצט דעם מורל פון די אידן, די אנדערע צען האבן זיי צעבראכן און דערשראקן, און דא האבן מיר נאר צוויי מרגלים.

די צוויי מרגלים זענען אפשר נישט ממש יהושע און כלב, ווארום יהושע איז איצט דער פירער, און כלב ווי מיר וועלן זען שפעטער איז אויך געווען א גרויסער פירער שפעטער, אבער עס ענטפערט גאנץ גוט מיט דער צאל צו דעם נקודה פון ברענגען צוריק אינפארמאציע פון ארץ ישראל, זאגן די אידן נישט צו האבן מורא אריבערצוגיין צו איר.

פרק א: דריי רייד פון הכנה

אזוי איצט לאמיר איבעררזחן אדער לאמיר לייענען דעם ערשטן פרק. אזוי דער ערשטער פרק באשטייט, ווי איך האב געזאגט, פון טאקע איך טראכט דריי רייד אדער דריי שמועסן, דריי שטיקער רעטאריק.

ערשטע רייד: השם'ס רייד צו יהושע

די ערשטע רייד איז השם'ס רייד, השם'ס רייד צו יהושע אליין. און דאס איז, אין עפעס א זין, עטלעכעס פון דעם קען מען זאגן צו חזרה פון זאכן וואס השם האט שוין געזאגט צו יהושע און משה אין ספר במדבר, אין ספר דברים, וואו עס איז זייער בפירוש וואו השם האט געזאגט צו משה רבינו אז ער וועט מצווה זיין יהושע, וועט אים באשטעטיגן צו זיין שטעלונג,

די קליינע רייד ענדיגט זיך מיט דער חזרה פון דעם הויפט ענין פון איר, ווי דער שטייגער פון תנ"ך. **הלא צויתיד** — איך האב דיר מצווה געווען — **חזק ואמץ**, אזוי דעם דריטן מאל זאגט עס **חזק ואמץ**. האב נישט מורא ווארום השם דיין גאט איז מיט דיר וואוהין דו גייסט.

און דא גאט — עס איז דער נאמען פון גאט רעדנדיג דא, אבער ער רעדט פון זיך אליין אין א דריטן פערזאן. דאס איז זייער דער שטייגער פון משה'ס רייד אין ספר דברים. טאקע, משה רעדנדיג אין נאמען פון גאט, וואו גאט אליין איז סארט נעמט דעם ארט פון משה און זאגט **ה' אלקיך**.

גוט, אזוי דאס איז די ערשטע רייד פון השם צו יהושע.

יהושע'ס באפעל צו די שוטרים (פסוקים י-יא)

איצט האבן מיר א קליין בריוו אדער א קליין רייד פון יהושע צו די **שוטרי העם**. **שוטרי העם** איז מענטשן וואס מיר האבן געטראפן שוין פריער — די פירער פון די אידן, די ענפארסערס. איך בין נישט זיכער וואס פונקט דאס ווארט שוטרים איז, עפעס ווי ענפארסערס. היינטיגע טאג מיינט עס שוטרים איז א פאליציי, אבער איך טראכט נישט אז דאס איז די פינקטלעכע טייטש פון דעם ווארט אין תנ"ך. אבער שוטרים איז עפעס ווי די ענפארסערס, די מפקדים פון די אידן.

דער באפעל צו גרייטן צידה

און ער זאגט זיי אזוי: ער זאגט זיי צו באפעלן די אידן אז זיי זאלן גרייטן — צו זאגן אז זיי זאלן גרייטן צידה פארן וועג, ווארום אין דריי טעג וועלן זיי אריבערגיין דעם ירדן.

אזוי ווי איך האב געזאגט, דאס איז אלעס זייער קלאר גרייטנדיג זיי אריבערצוגיין. און ווידער, דאס איז אנדערש פון משה רבינו. משה רבינו האט געזאגט די אידן צו ארויסגיין פון מצרים. ער האט זיי געזאגט צו טאקע — געזאגט זיי צו זיין גרייט **מתניכם חגורים** און צו זיין גרייט מיט זייערע שטעקן און אלעס. אבער **וגם צידה לא עשו להם** — זיי האבן טאקע נישט געמאכט קיין צידה. דערפאר האבן זיי געהאט — משה רבינו האט געדארפט צושטעלן צו זיי מן און מצה און אלע די מעשיות.

דא זאגט יהושע זיי זייער קלאר: גרייט צידה ווארום אין דריי טעג גייען מיר צו ירשן א ארץ וואס גאט האט דיר געזאגט. און ער זאגט דאס צו די מיטלסטע הנהלה, אזוי צו זאגן.

יהושע באשטעטיגט זיין אויטאריטעט

יהושע רעדט נישט גלייך צו די אידן. אפשר שפעטער וועלן מיר אים זען רעדן גלייך צו די אידן אמאל. אבער עס איז זייער קלאר דא אז יהושע און דער אנהייב פון א פירערשאפט — ווי דער הויפט, יעדערער ווייסט דער הויפט אויספאדערונג פון א פירער אין אנהייב איז נישט אזוי פיל די אידן. די אידן פאלגן וואוהין די פירער פאלגן. דער הויפט אויספאדערונג פון די אידן, פונקט ווי מיר האבן געזען אין אנהייב פון פירערשאפט פון משה רבינו, איז צו באקומען די סארט מיטלסטע קלאס, די מיטלסטע הנהלה, די זקנים, די זקני השבטים, די שוטרים דא, צו אננעמען זיין פירערשאפט. און מיר וועלן זען דעם ווייטערדיגן — אין ווייטערדיגן קאפיטל, אין ווייטערדיגן חלק פון דעם קאפיטל — אויך א וויכטיגע מעשה וועגן דעם.

אזוי ער באפעלט זיי. דאס איז ער באשטעטיגט זיין אויטאריטעט. ער באשטעטיגט זיין אויטאריטעט איבער די שוטרים וואס זענען געווען פריער משה'ס ענפארסערס און איצט הערן צו אים. און זיי זאגן די אידן צו גרייטן צידה פארן טאג ווארום אין דריי טעג — שטענדיג זאגט מען דיר צו גרייטן זיך שטענדיג דריי טעג פאר עפעס. אזוי אין דריי טעג, ווי שלשת ימי הגבלה און אזוי ווייטער, אין דריי טעג וועלן מיר אריבערגיין דעם טייך.

יהושע'ס רייד צו די צוויי און א האלב שבטים (פסוקים יב-טו)

און איצט האבן מיר א ספעציעלע זאגונג, א ספעציעלע רייד אדער באפעל פון יהושע צו די צוויי און א האלב שבטים: ראובן, גד, און א האלב שבט מנשה. און יהושע באפעלט זיי.

איבערנעמען משה'ס געשעפט

ווי ער איז לעבעדיג וועט עס נישט זיין קיין אויספאדערונג אינערלעך צו זיין פירערשאפט און ווי באמערקט זעסטו אין עפעס א זין אפילו שטארקער ווי משה ווארום משה האט געהאט עפעס אויספאדערונג צו זיין פירערשאפט יהושע לפחות וואס איז פארשריבן אין דעם ספר האט געהאט קיין אויספאדערונג צו זיין פירערשאפט וואסאעווער.

אבער ווען ער זאגט משה איז עס אינטערעסאנט ווארום דער לשון וואס איז געזאגט געווארן צו משה איז געזאגט געווארן צו משה מיט פרעה ווי דער שונא איך וועל זיין מיט דיר קעגן פרעה און דא איז עס איך טראכט דער הקשר פון דעם פסוק איז יהושע קעגן סיי וועלכע ווי פאטענציעלע מורדים אינעווייניג די אידן אזוי דער זעלבער סארט כח וואס משה האט געהאט קעגן פרעה יהושע האט טאקע איבער די אידן עס איז אבסאלוט ער געווינט שטענדיג.

צוויי "חזק ואמץ" זאגונגען: זיי שטארק אין מלחמה און אין תורה

און איצט האבן מיר צוויי סארט זאגונגען ווי ווארום איך האב דיר געזאגט דאס צוויי זאגונגען אנהייבנדיג מיט זיי שטארק און זיי שטארק צוויי וועגן פון זאגן זיי שטארק און ערשט זאגט ער זיי שטארק ווארום דו וועסט געבן די אידן צו ירשן דעם ארץ וואס איך האב צוגעזאגט דיר אזוי זיי שטארק אין דער מלחמה דאס איז וואס טאקע דערקלערט עס ערשט איז זיי שטארק אזוי זיי שטארק.

און דער צווייטער איז אבער זיי שטארק קענען מיר זאגן גשמיות'דיג אדער עמאציאנעל מוסר'דיג ווי מורל אויך זיי שטארק צו היטן די תורה נאר אין אנדערע ווערטער עס איז א סארט תנאי איך טראכט די תורה גיט א תנאי טאקע איך האב דיר צוגעזאגט דעם ארץ אבער עס איז דא א תנאי ווי מיר האבן געשמועסט מיט משה רבינו עטלעכע מאל דער תנאי איז און דו דארפט זיין שטארק פאר דעם אויך ווארום ער איז א פירער און טאקע פירער האבן סיבות שפעטער אין תנ"ך אזוי זיי שטארק צו נאכפאלגן די תורה ווי משה עבדי האט דיר געזאגט האט דיר מצווה געווען גיי נישט אפ פון איר לינקס אדער רעכטס דאס איז דער לשון פון ספר דברים אסאך מאל די תורה איז א גלייכן וועג און שפעטער האבן מיר אסאך מאל דעם גלייכן וועג אין די אויגן פון השם גיין לינקס אדער רעכטס איז ווי אפגיין פון וועג פון השם אזוי זיי שטארק צו נאכפאלגן די תורה ווי משה עבדי

די אנווייזונג פאר שטענדיגע תורה לימוד (פסוק ח)

לא ימוש ספר התורה הזה מפיוך — דער ספר תורה זאל נישט אפגיין פון דיין מויל. דו זאלסט עס שטענדיג האלטן אין דיין מויל. דו זאלסט עס איבערזאגן ווי עס זאגט אין ספר דברים. דו זאלסט עס שטענדיג איבערזאגן. שטענדיג זאגן עס צו דיר אליין. רעד אין איר אדער טראכט פון איר טאג און נאכט.

איך טראכט דאס ענטפערט זייער צו וואס עס זאגט דארט. דו זאלסט שטענדיג רעדן וועגן דער תורה. דו זאלסט עס איבערזאגן. דו זאלסט עס איבערקוקן אלע צייט. אזוי זאלסטו היטן אלעס וואס עס זאגט און דעמאלט וועסטו זיין מצליח אין אלע דינע וועגן. אזוי דאס איז דער תנאי פון יהושע'ס הבטחה אז אויב ער היט די תורה און אויך צולייגנדיג ווי א וועג צו טון עס, ווי א תירוץ, עצה: ווי פארגעסטו קיינמאל נישט די תורה? דורך שטענדיג איבערזאגן עס צו דיר אליין, לייענען עס טאג און נאכט.

וואס דאס מיינט נישט

אזוי דאס מיינט נישט ממש אז ער זאל זיין א למדן אנשטאט א לוחם, אנשטאט א פירער. וואס עס מיינט איז עפעס ווי די לייענונג פון קריאת שמע. דו זאלסט שטענדיג רעדן וועגן עס. שטענדיג איבערזאגן עס. ווייסט, מיר לייענען די תורה יעדעס יאר. דאס איז דער נקודה.

עס איז זייער ענליך צו וואס איז געזאגט געווארן אויך פארן מלך אין ספר דברים. דער מלך זאל שטענדיג **וקרא בו כל ימי חייו** אין סדר **למען ילמד**, אז ער זאל נאכפאלגן די תורה.

דער סיום פון השם'ס רייד (פסוק ט)

די שבועה פון די שבטים (פסוקים ט"ז-י"ח)

און זיי ענטפערן יהושע און זיי זאגן: יא, מיר וועלן טאן אלעס וואס דו האסט אונז באפוילן. מיר וועלן גיין וואהין דו שיקסט אונז. מיט אנדערע ווערטער, מיר וועלן גיין אין מלחמה. מיר וועלן זיין די פארדערשטע פאר די מענטשן.

דער תנאי: גאט מוז זיין מיט דיר

און זיי זאגן גאנץ קלאר: ווי מיר האבן צוגעפאלגט משה, וועלן מיר צוגעפאלגן דיר. און דאן דא איז ווידער דער קליינער תנאי, דער רק - פונקט ווי השם האט געגעבן יהושע א גאנץ שיינעם חיזוק, אבער מיט א רק. זיי האבן אויך א תנאי. רק - דאס איז דער תנאי וואס השם האט טאקע געזאגט - אז נאר השם זאל זיין מיט דיר ווי ס'איז געווען מיט משה.

און דאס קען מען לייענען ווי עפעס ווי א ברכה, ווי "און זאל גאט געבן אז ער זאל זיין מיט דיר ווי ס'איז געווען מיט משה." אבער רש"י, און איך מיינן אויך דער פשט, איז עפעס ווי ס'איז דא עפעס באהאלטן - כאטש טאמער אין סאטל אופנים - א תנאי דא. ס'איז ווי: יא, דו בעסטס אונז צו שווערן געטרייקייט צו דיר. מיר זענען צופרידן עס צו טאן, אבער דו מוזט אויך טאן דיין זייט פון דעם, ריכטיג? דו מוזט זיין שטארק, דו מוזט זיין מצליח. דו מוזט זיין מצליח ווי משה איז געווען מצליח.

באשטעטיגן יהושע'ס מעמד

און דאן קלערן זיי אפילו אויף די געטרייקייט נאך מער. ווארום דאס זענען די - דאך ער רעדט נישט צו אלעמען, ריכטיג? ער רעדט צו די פירער, צו ווער ס'איז אין פארענטפערונג. ער זאגט: ווער עס וועט נישט צוהערן דיר אדער הערט נישט צו דיר - ימרה את פיך, עפעס א סארט נישט צוהערן אדער מורד זיין קעגן דיר - ווער עס וועט נישט צוהערן דיר וועט אומגעבראכט ווערן.

אזוי דאס איז זיי גאנץ קלאר זאגן: מיר וועלן דורכפירן דיין מעמד. אזוי דאך זאל השם זיין מיט דיר, אבער מיר וועלן העלפן. מיר וועלן העלפן זיכער מאכן אז דו ביסט מצליח און ס'איז נישטא קיין אויסטער צו דיר דורך הרגענען ווער עס שטעלט זיך קעגן דיר. אזוי דאך זיי דערווארטן אז עס קען זיין עטלעכע מרידה, עס קען זיין עטלעכע מענטשן וואס שטימען נישט איבערן מיט יהושע'ס פירערשאפט, און זיי זאגן מיר זענען אויף דיין זייט.

דער פערטער "חזק ואמץ" - דער נושא פון דעם פרק

און דאן שליסן זיי אפ - און דאס קליין רייד, דאס קליין סארט שבועת אמונים, שליסט אפ מיט דעם זעלבן קריז פון דעם גאנצן פרק: רק חזק ואמץ. נאר זיי שטארק און זיי שטארק. איך ווייס נישט ווי צו - זיי שטארק און פון גוטן מוט, איך זע דאס איינער איבערזעצט דא. אין יעדן אופן, זיי שטארק.

און דאס איז דאס פערטע מאל מיר האבן דעם חזק ואמץ אין דעם פרק. און דאס איז דער נושא פון דעם פרק - ווי חזק ואמץ.

און דאס איז זייער בפרוש יהושע איבערנעמט עפעס, א געשעפט וואס משה רבינו האט שוין געמאכט מיט זיי, וואס מיר האבן געשמעסט - מיר האבן דאס געלערנט אין פרשת מטות אין ספר במדבר. און יהושע זאגט דא אז ער וועט דורכפירן די תנאים וואס משה רבינו האט געזאגט. אזוי דאס איז זייער קלאר א ביישפיל פון יהושע קלערט זיין אויטאריטעט און ספעציעל זיין ירושה פון משה'ס אויטאריטעט.

אזוי ער זאגט: דער אפמאך וואס משה האט געמאכט מיט אייך, איר וועט עס איצט נאכפאלגן. און דאס זעט אויס אז דאס איז געווען דא ווידער א נסיון - ער האט געוואלט זיכער מאכן אז די מענטשן, די זקנים פון די מענטשן, די פירער, די מיליטערישע פירער, די געזעלשאפטלעכע פירער, פאליטישע פירער, וועלן אים טאקע נאכפאלגן. און דא האבן מיר זיי ממש שווערן געטרייקייט צו אים גאנץ קלאר.

די תנאים פון דעם אפמאך

אזוי יהושע זאגט זיי: געדענקט וואס משה עבד ה' האט זיי באפוילן. און וואס האט משה אייך געזאגט? משה האט אייך געזאגט אז השם אייער גאט וועט אייך געבן דאס לאנד, ריכטיג? ה' אלקיכם מניח לכם - געבן זיי מנוחה, ווארום משה האט שוין כבש געווען דעם עבר הירדן, די געגנטן פון - די לענדער פון סיחון און עוג. סליחה, די לענדער פון סיחון און עוג. דאס איז וואו זיי האבן געוואוינט.

אבער זיי האבן געבעטן פון משה צו בלייבן דארט און משה האט געזאגט ניין, איר קענט נישט בלייבן דא. איר קענט האבן דאס לאנד אויף דעם תנאי אז, ווי יהושע זאגט איצט, איר וועט לאזן אייערע ווייבער, אייערע קינדער, אייערע נכסים, אייערע בהמות דא. זיי וועלן בלייבן דא אין דעם ארט וואס משה האט אייך געגעבן אין דער זייט פון דעם טייך.

אבער איר וועט מוזן דורכגיין, אריבערגיין דעם טייך, ועברתם חמושים - מזויין מיט אייערע כלי זיין - אין פארנט פון אייערע ברידער, לפני אחיכם, כל גבורי החיל. אלע אייערע לוחמים, אייערע שטארקע מענטשן, אייערע שטארקע מענער, איר וועט זיין די פארדערשטע פאר די מענטשן.

דער תנאי פון מיליטערישע הילף

איר וועט זיי העלפן. און ווידער, ועזרתם - עזרה מיינט כמעט אלעמאל אין תנ"ך מיליטערישע הילף. איר וועט זיי העלפן ביז השם וועט מאכן שלום פאר אייערע ברידער, אייערע ברידער אויף דער אנדערער זייט. מיט אנדערע ווערטער, איר וועט זיי העלפן מיט זייער גאנצן כיבוש.

און ווען זיי ענדיגן, וועט איר זיך אומקערן צו אייער לאנד און איר וועט זיך דארט. איר וועט עס ירשן, דאס לאנד וואס משה האט אייך געגעבן אויף דער זייט. און מיר וועלן זען שפעטער אין ספר ביים סוף פון דעם כיבוש אז דאס געשעט טאקע, און ס'איז דא א רמז פון זייער אומקער און יהושע שיקט זיי צוריק צו זייער נחלה.

אזוי דאס איז געווען יהושע גאנץ קלאר באשטעטיגן זיין מעמד און ממשיך זיין וואס משה האט געזאגט.